

врѣмя и сръбскиятъ языкъ ако на това съ извола славниятъ земни съборъ, защото той (Г-нъ Стояновъ) освенъ матерниятъ си български езикъ нарочно познава сръбскиятъ и чешкиятъ, а другити славенски главни диалекти поврѣхно.“ Прѣзъ 1865 г., бидейки още начинающъ студентъ, Стояновъ вече публикувалъ въ в. „Востокъ“ въ Бѣлградъ, редактиранъ отъ Н. Перванова, 2 статии за новобългарския правописъ, съ подписа си. Тази статии привлѣкли вниманието на цѣлата чешка преса и заслужили ласкави отзиви на славиститѣ, поради оригиналността на доводитѣ, смѣлостта на автора имъ, който прѣдлагалъ правописъ, съобразенъ съ звуковетѣ на новобългарската фонетика и напълно сходенъ съ сега възприетия официаленъ правописъ. Слѣдъ 2 годишно слѣдване въ филологическия факултетъ и, слѣдъ като миналъ съ голѣмъ успѣхъ надлежнитѣ испити по славянска филология, Стояновъ по своя воля и понеже пожелалъ да се посвети на по-ползотворна и по-широка културна дѣлностъ въ България, прѣминалъ въ юридическия факултетъ на Пражкия университетъ, които слѣдвалъ още около 2 години, до началото на 1868 г. Прѣзъ врѣме на прѣбиването си въ Прага, Стояновъ, още като ученикъ, по своята скромность, трудолюбие и благъ характеръ, е имало достѣпъ и сърдеченъ приемъ въ най-добритѣ знатни чехски сѣмейства, а по-послѣ, когато е започнал да пише за България и да чете сказки въ защита на нашата кауза, привлѣкълъ вниманието на цѣлата чехска интелегенция, името му се прочуло навредъ и му спечелило приятелството на най-виднитѣ чехски държавни мѣже: Палацки, Ригеръ, Грегерь и др. (Д-ръ Ригеръ още прѣзъ 1853 г. — когато Стояновъ е билъ още студентъ — му подарява лика си въ естествена величина съ саморжченъ подписъ и неговия любимъ девизъ „Nedjm se!“, („Да се надѣваме!“) Чехската колония въ София, въ своя съболезнувателенъ адресъ, отправенъ до съпругата на покойния по случай на смъртта му, бѣлѣжи, че „името на Стоянова е записано въ новата чехска история наредъ съ свѣтлитѣ имена на великитѣ чехски мѣже, на които той е билъ съврѣменикъ и приятель прѣзъ врѣме на прѣбиванието си въ златна Прага“.

Прѣзъ 1857 г. въ гр. Букурещъ излѣзълъ на български и френски езици мемоара на Българския Централенъ Комитетъ, който произвелъ дълбоко впечатление на Стоянова. Той занесълъ мемоара у Ригера, дѣто го чели, обсъждали на дълго съдържанието му и двойцата дошли до убѣждението, че въ България настѣпватъ важни събития, рѣшаващи, може би, сѣдбата на цѣлия източенъ въпросъ. Това убѣждение, съзнанието, че у насъ липсватъ достойни учени хора да напѣтватъ народнитѣ идеи къмъ едно трайно народно самосъзнание и добротечина и обстоятелството, че не сме